

5777 Misjpatiem/Sjekaliem - Samen met elkaar

In onze kalender komen deze twee parsjiot vaak samen, misjpatiem en sjekalim. Is er een verband tussen deze twee stukken uit de Tora?

De ene bespreekt onze rechtspraak, tussen mens en mens, in de ander geeft Hasjem ons de opdracht om een halve sjekel te geven voor de dienst in de Beth Hamikdasj, oppervlakkig lijken dit twee geheel aparte onderwerpen.

Ik zag een uitleg die weldegelijk een verband tussen de twee legt. Volgens deze uitleg zijn de opeenvolgende sidrot van het boek Sjemot te koppelen aan de feestdagen van de Tora.

In Bo, de parasja van de uittocht, lezen we wat we ook op Pesach lezen, in Besjalach, wat we op de laatste dagen Pesach lezen, in Jitro vervolgens wat de op Sjawoe'ot laajnen en zo verder tot Pikoede en Simchat Tora een verband hebben. Volgens die gedachte komt Misjpatiem overeen met Rosj Hasjana, onze jom hadien. De parasja van de rechtspraak tegenover de dag van de rechtspraak.

Misjpatiem is dus een moment om stil te staan bij de rol die Rosj Hasjana en Jom Kipoer op het lopende jaar hebben. Wat is er nog over van onze goede voornemens van toen? Houden we ons op het niveau wat we toen bereikten? Herinneren we ons de sfeer rondom het sjofar blazen nog? Ook onze financiële handel en wandel moeten daarbij weer eens op scherp worden gezet. Hebben we de zaak op orde, en dan bedoelen wij niet alleen of we genoeg verdienen maar ook: wat doen we met het geld? Geven we tzedaka zoals dat behoort? Steunen we de goede doelen?

En in dat verband komt de Parasja van Sjekaliem. Die wijst er op dat het binnenkort een nieuw financieel jaar is en de Beth Hamikdash onze steun nodig heeft. Zo ook moeten wij beseffen dat zaken die te vergelijken zijn met de beth hamikdash, namelijk onze sjoels en onze leerinstituten onze steun verdienen. En zo is Misjpatiem - Sjekalim een mooi moment om daar weer eens over na te denken en waar nodig te handelen.

Een andere gedachte in het verlengde hiervan is als volgt: Op Rosj Hasjana beslist Hasjem ook over onze financiële toekomst, hoeveel geld we hoe en wanneer gaan verdienen. De vraag zou gesteld kunnen worden dat het niet meer helpt om het hele jaar om parnasa te dawwenen - alles ligt toch al vast? Toch doen we dat, bijvoorbeeld bij rosj chodesj bensjen (ook vandaag) en iedere dag in onze sjemonee esree. Waarom? Hasjem heeft dat toch allang over ons besloten tijdens de hoge feestdagen?

Tosafot (RH 16a) antwoordt, in de naam van Rabbenoe Tam, dat besluiten door Hasjem verscheurd kunnen worden door het dawwenen van een tziboer. Hasjem beslist over privé personen, bij een minjan horen dat dawwent, staat daarboven! Ook dat kunnen we terugvinden in de combinatie van Misjpatiem en Sjekalim.

De rechtspraak van Rosj Hasjana wordt gekoppeld aan de halve Sjekel. Juist de halve sjekel die ons leert dat we het niet alleen kunnen, maar juist samen met elkaar een gemeente vormen die de beth hamikdash kan onderhouden. Willen we dat onze Misjpat ten goede keert, dan hebben we ons aan de Sjekeliem gedachte te houden.